

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 un an 20 cor.
 1/2 an 10 cor.
 1/4 an 5 cor.
 o lună 2 cor.
 N-ri de Duminică pe an 4 cor.
 pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscrise nu se înalozază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14
 bani; a doua oară 12 bani; a treia
 oară 8 b. de fiecare publicație

Atât abonamentele, cât și inserțiile
 se suie să se plătească înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat

Scrisorile nebrancate nu se primesc.

Agitațiunile din Bihor.

Publicăm în altă parte a ziarului nostru cele ce a spus unui publicist maghiar despre socialism părintele vicar Vasilie Mangra. La cele spuse de Prea Cuviosia Sa, desigur, nu avem de adăugat. Căci, din păcate, așa e: țeranii deveniți «socialiști», habar n'au de ceea-ce însemnează socialismul teoretic ori practic. Ei simt numai mizeria care-i istorice și astfel în desperarea lor se aruncă în brațele celor cari le făgăduesc ceva: înainte cu trei ani în brațele kossuthiștilor, apoi le făgăduiseră împărăția cea bună alui «Kossuth», iar acum, mai în urmă, în brațele socialistilor ovrei, cari nu s'au dat îndărăt nici dela cele mai criminale orgii.

Revenim însă la cele spuse de P. C. Sa Vicarul V. Mangra: cauza pentru care poporul a putut fi prostit și împins în baionetele geandarmilor este sărăcia. Guvernul, dacă vrea să îndrepte ceva, îl poate fi mulțumitor P. C. Sa Vicarul din Oradea care cu autoritatea și competența sa a indicat chipul cum s'ar putea lecuî rēul. Prin măsuri economice adică, arendând poporul în pământ, unde are statul, procurându-i de lucru, la întreprinderi de stat; stabilind prin numeroase regulamente și chiar legi, plățirea muncii atât în fabrici cât și agronomice, ca să-l ajungă masa de exploatare în mâinile câtor-va întreprinzători, eată singurul mijloc de a readuce poporul la calea cea bună. Este doar proverbială blândețea poporului român și desigur ori și cine și poate închipui de când a trebuit să ajungă la os pentru-ca poporul acesta cumnatat și bun să se arunce în brațele unor întințură-teară și a unor agitatori nemernici cari credulitatea poporului au exploatat-o în scopuri politice.

Și nu e întâmplător ca în Bihor s'au întâmplat lucruri ca cele dela Aleșdi, ci fiindcă: nicăiri între Români nu e mai mare sărăcie, nicăiri poporul nu e mai înăpoiat în cultură, nicăiri nu este mai exploatat economic. Scriitorul acestor șire a văzut cum toate întregi sunt robite câte unui exploatator de pădure (de regulă ovreiu) de pildă, care pentru munca unei zile întregi de lucru greu dă cel mult 30—40 cruceri; și faceștia însă nenorociții țeranii îi cheltuesc tot acolo, unde lucră, cumpărându-și făină de porumb pentru mămăligă, sare, ceapă, căci aici zece la sută din acea populație nu știe să gătească și carnea. Ist poate apoi închipui și cine ce fel de porumb ori făină dau așteia exploatatori țeranilor și cât câștigă ei vându-le alimentele ieftin cumpărate!

Eată de ce stăruim și noi ca mai presus de toate pe cale economică să se caute paralizarea agitatorilor socialiști. Cu glonțul și cu baioneta se poate cel mult îneca

în sânge o mișcare, dar a se opri întinderea agitațiunilor, nu!

Dincontră: în felul acesta se întărește suiletele și când rēul ar deveni general, nici n'ar mai fi atâtea baionete câți desperați gata să moară, dar ne mai putend duce amarul vieții.

Contele Tisza lucru întreg va face deci numai dacă va deschide o anchetă economică, și apoi să procedeze în consecință, iar să nu creadă că arestând cu grămada pe victimele agitatorilor fără suflă a potolit mișcarea.

Inarmare. În ședința dela 1 Maiu a Camerei României s'a votat proiectul de lege depus de dl președinte al consiliului, pentru votarea unui credit de 28 milioane destinate la cumpărare de tunuri cu tragere repede, cu unanimitate de 72 voturi.

Rezultatul votului a fost primit de Camera cu aplause prelungite.

In chestia rentei școlilor române dela Brașov «Telegraful Român» se grăbește să afirme că:

«Guvernul ungar a allat socotelile rentei în cea mai bună regulă, și renta n'a denegat-o; dar în legătură cu socotelile rentei mai înainteându-i-se și socotelile fundațiunii Barac, care fundațiune are aceeași mențiune ca și renta, s'au allat și acestea în toată regula, excepționându-se din partea guvernului ungar numai două împrejurări, anume, una, că s'ar fi capitalizat mai mult de cât dispune fondatorul prin testament, și alta, că o parte a capitalului acestei fundațiuni s'ar fi investit în valori de ale statelor străine, în loc de a se investi în valori de ale statului ungar.»

Noi cele scrise le avem din izvor competent. Ne-ar părea nespuse de bine dacă faptele ar desmînți informațiunile ce am primit dela Brașov. De altfel chiar comunicatul dat în organul metropoliei dela Sibiu recunoaște două lucruri grave: că **autoritatea noastră supremă bisericească a trebuit să înainteze socoteli guvernului, s'a făcut deci prima spărtură în Statutul Organic al bisericii naționale române: a doua: guvernul a excepționat socotelile.** prima urmare a spărturii făcută în autonomia noastră bisericească!

Nu vorbește apoi nimic organul metropoliei nici de vremea de când durează conflictul nici dacă în acești două ani din urmă s'a ridicat ori nu renta?

De altfel noi nu dorim a se face polemică, ci să se resolve așa fel chestia, ca școlile să nu sufere și mai ales ca autonomia noastră bisericească să fie apărată iar nu lăsată pradă.

Scriind asupra acestei afaceri, «Gazeta» dela Brașov spune că renta nu s'a refuzat ci «plata ei pe anul trecut 1903 s'a tot trăgănat până acum».

Mai scrie numitul ziar:

«*divergința de vederi, ce s'a ivit între guvern și Eforie școlară privește cestiunea unei vechi fundațiuni care există și despre care s'a și dat regulat socoteala forului competent, față cu care însă guvernul pretinde împlinirea unor forme deosebite provocându-se chiar la o lege adusă acum 90 ani.*»

Rămân deci în picioare afirmațiunile noastre că de două ani renta nu s'a dat, că un conflict există între guvern și metropolie și că acel conflict nu este încă rezolvat.

Prorogarea Reichsratului. M. Sa, cum se vestește din Viena, a primit alaltăieri pe ministrul president austriac Dr. Koerber în audiență mai lungă. Cu această ocaziune M. Sa ar fi subsemnat decretul prin care Reichsratul are să fie prorogat din nou încă în decursul săptămânii curente. Cum se șvonește Polonii sunt gata a continua cu intermediațiunea păcii dintre Cehi și Germani și după prorogarea parlamentului, din parte germană nu se profetește nici un rezultat favorabil.

VASILIE MANGRA DESPRE SOCIALISMUL ROMÂN.

Ziarele maghiare publică un interviu acordat de P. C. Sa Vicarul Orăziti-Mari Vasilie Mangra unui ziarist maghiar, care l-a cerut părerea asupra naturii socialismului între Români din comitatul Arad și Bihor.

Reproducem și noi interesantele declarațiuni, cari pun în adevărata lumină socialismul român, între Români din comitatul Arad și Bihor, asupra căruia nu odată n'a fost dat, să auzim cele mai greșite opinii.

— După observațiunile mele — a zis P. C. Sa, înainte cam cu doi ani și jumătate din Budapesta au început a se căuta legături cu țeranii din părțile Beiuș, Aleșdi, Beel și Vășcău. Ș'anume s'au început prin răspândirea a două gazete socialiste române «Adevărul și Voinea Poporului». După aceea s'au mai pus, spre nefericire, la mijloc agitatori din Oradea-Mare, cari au prostit pe bieții oameni.

— Și în realitate în ce consistă acest socialism țărănesc? — l-a întrebat ziaristul.

— Socialism? Despre concepția științifică a socialismului nu poate fi vorba. Nu socialism e acesta, doar bieții oameni nici ideie n'au de socialism în sens modern. Fără principiu este întreaga lor mișcare și vre-o tendință osebită nu-i animează, decât aceea de a schimba încâtva starea de lucruri, pentru-că așa cum e acum, nu e nici

cum. Nu-ți poți nici idee face despre marea miserie ce domnește între dînșii.

— Totuși cum s'a putut lăși mișcarea așa că pe întreg teritoriul amenință primejdia?

— Doamne, nu putea fi asta greu. În mizeria acea îngrozitoare, în care tângeste acel popor, iute prinde schinteia agitătoare. Este destul a le zice: d'aci încolo în fie care zi veți putea mânca mălaiu și asta e mare făgăduință, pentru-că mulți sunt acolo cari nu numai pâne dar nici mălaiu nu ved în toate zilele. Altfel socialismul acesta bihorean a fost o așa epidemie, spre care inclina populațiunea dela munte.

— Aș dori acum să Vă cunosc d-le Vicar părerea asupra remediilor boalei.

— Cu plăcere. Dar întâi de toate îmi pun față în față părerea mea cu a acelora cari zic că prin mijloace radicale, brutale trebuie suprimată mișcarea. Nici cu arme, nici cu fraze nu se poate ajuta. *Singur numai cu fapte și cu fapte s'ar și cuveni a se ajuta.* Sunt acolo cari ar pute ajuta, cari dispun de averi colosale, cari știu că minimalul ar trebui să-l ofere, pentru-că poporul se îndestulește și cu minimalul. Și s'ar sista nu numai mizeria, ci s'ar pune capăt și stărilor cari poartă în sine germenele primejdiei. Firește, inimă și pungi ar trebui să se deschidă. Puțină atenție, ceva umanism, puțină bunăvoință, tratament omenesc: acesta este remediu. Noi, în cele sufletești, durere, înzădar facem ori-ce opintire. Am dat ordine și mai de demult și acum din nou, ca preoțimea să influențeze asupra poporului și să se silească a-l lumina cu predică. Inșă îmi vin preoții să se plângă că poporul nu-i crede, zic că țin cu domni.

P. C. Sa scriu ziarele maghiare — voește cât mai curând a merge la fața locului în mai multe cercuri din comitat bânțuite de socialism, spre a-și pute face icoană exactă despre starea lucrurilor.

Conferențele guvernului comun.

După-cum se zvoneste, ministrul afacerilor externe contele *Goluchowsky* și ministru comun de război *Pitreich* va veni azi Mercuri la Budapesta. Impreună cu ei vor sosi și ministrul president Dr. *Körber* și ministrul de finanțe austriac. Joi va avea loc o conferență comună în care se vor pregăti proiectele ce vor avea să fie prezentate delegațiilor. În privința bugetului comun, membrii guvernului comun încă n'au căzut de acord.

În conferența de Joi nu se va atinge tratatul cu Germania, lăsându-se mai întâi, ca fiecare ministru de resort să chibzuiască separat asupra lui și numai după-ce conferența vamală separată a ambelor guverne și-a spus părerea, va avea să se ocupe memorii și conferența guvernului comun.

Acî amintim, că guvernul maghiar are de cuget după alegerea membrilor în delegațiunii prorogarea din nou a camerei, deoarece voește să încungiure eventuale dispute parlamentare de caracter antidinastic cel puțin sub durata petrecerii monarhului în capitală.

Din punctul de vedere al actualității politice remarcăm și chestia sesiunilor comisiunilor pentru cotă. Comisiunea austriacă a fost aleasă în ședința de Luni a Reichsrathului. Instituirea comisiunii maghiare pentru cotă va urma imediat la deschiderea sesiunii parlamentare. Este interesant, că bărbații politici austriaci dătători de ton deja de pe acum accentuează, ce altitudine vor lua la stabilirea quotei. Putem deci lua ca sigur că Austriacii și anul acesta să vină cu mari pretensiuni, așa că nu prea sunt prospecte de o înțelegere între cele două guverne.

DIN AUSTRIA.

Din Casa seniorilor.

Luni d. a. a ținut ședință și Casa seniorilor, în care s'au ales comisiunea pentru cotă și membru delegațional. În comisiunea pentru cotă au fost aleși: br. *Klumezki*, *Cyhlzer*, br. *Dipauli*, c. *Montecuccoli*, br. *Sochor*. Membrii delegațiunilor sunt următorii: *Marchisul Baequehem*, br. *Berger*, br. *Klumetzky*, *Czyhlars*, br. *Dobrezensky*, br. *Gautsch*, c. *Hardegg*, *Krupp*, cav. *Madeisky*, c. *Melwerdt*, c. *Monteeuocoli*, br. *Oppenheimer*, *Rhonberg*, cav. *Schöller*, c. *Turn-Valsassina*, c. *Trausmansdorff*, c. *Vrines*, br. *Walterskirchen*, cav. *Zaleski* și *Zsokke*. Membrii suplenți: c. *Chotek*, *Dreher*, *Ginzkey*, c. *Hardeg Francisc*, cav. *Schreiner*, prințul *Stahrenberg* și c. *Ungnad-Weissenwolf*.

Din Reichsrat.

Luni camera austriacă a avut earăși ședință zgomotoasă. Din cauza, că deputații se adunau foarte neglijent, ședința nu s'a putut deschide decât la 11 și jumătate. Obstrucționistii așteptau în coridor din de curiozitate, dacă ședința se va putea deschide fără ei.

Deputatul pangerman *Herzog* se răstește la un servitor, care mereu sună clopoțelul, ca semn că ședința se deschide:

— Nu suna atâta, că vezi, nu vine nime.

La 11 ore și jumătate intrând președintele contele *Vetter* în sală este întâmpinat de câtra pangermanii cu strigăte ironice în cor:

— Na, în sfârșit eată-l! Bon jour dle president! Cum ți-a tignit somnul de astă noapte?

Cu mare greutate s'au putut aduna toți deputații, și astfel presiden ul a putut declara ședința de deschisă.

Radicalii ceți însă strigară președintelui:

— Inșătaciune! Nu sunt atâți deputați prezenți! Numai o Excelanță ca d-ta este capabil de așa ceva! Inchide mai bine putica! Fie-ți rușine!

Deputații *Choc* și *Zavorka*, cari neconțin fac zgomot, sunt chemați la ordine. Pangermanii *Herzog* și *Hanich Albin* protestează contra procedurii brutale a președintelui.

Urmează apoi cetirea interpelațiunilor. Președintele anunță, că de oare-ce deputatul *Klofac* a citat în interpelațiunea sa jumătate din broșura „In k. u. k. Diensten“, pe basa motivelor anterioare pomenite la un cas precedent analog, nu poate admite cetirea interpelațiunii.

La sfârșitul ședinței s'a ales comisiunea pentru cotă.

Situația.

Se anunță din Viena, că comitetul executiv al partidelor germane a ținut erî ședință în care președintele Dr. *Gross* a raportat comitetului rezultatul pertractărilor avute cu esmișii clubului polonez. Clubul polonez pân'aci n'au făcut propunerii concrete proprii de a duce la o înțelegere între nemți și poloni.

Ședința de ieri a Dietei s'a terminat înainte de vreme deputații prezenți în numărul recerut de regulament. Înainte de ședință a ținut sfat și partidul Cehilor tineri cari au hotărît a propune punerea sub acuză a guvernului pentru abuzul său de §. 14. Slavii de sud cari înc'au fost provocați să adereze, n'au luat pân'aci nici o hotărîre.

Știri locale.

Nou sub-procuror. Foia oficială de eri, publică numirea dlui *Pogonyi Nándor* de sub-procuror la tribunalul din Arad.

Eliberarea rezerviștilor. Rezerviști chemați în mod extra-ordinar sub armă pentru lipsa de recruți și cari Sâmbătreu trebuiau concediați dar în urma grevei de căile ferate au fost opriți, la regimentul din Arad eri au fost eliberați.

Două propunerii. *Milek Lajos*, cunoscutul șovinist din Arad, a însinuat două propunerii pentru proxima ședință municipală. Una, ca municipiul să iețeze un fel de dare asupra *inscripțiilor străine* firme etc., a doua pentru a se soma reuniunea de agricultură din Arad, ca *emblem orașului*, pe care o folosește în mod ilegal pe palatul reuniunii din strada *Boros Béni*, să o șteargă

Schimbarea unei vechi firme comerciale din Arad. O firmă comercială de *una sută doisprezece ani*, s'a schimbat cu ziua de ieri. Firma *Probst Károly* cari s'a fondat în 1792. Până la 1872, optzeci de ani adecă, tot în posesia familiei *Probst* a fost firma. Ultimul posesor a fost *Probst Mihály* fratele comandantului de cor *Probst Emil* din Sibiu. Acum prăvălia trecut cu totul în posesiunea dlui *Laza Emil*, fost și pân'aci părtaș, care a schimbat și firma pe numele său.

Poduri de fer peste Murăș. După-ameaz congregația orașului Arad va lua în desbatere în ședință extra-ordinară afacerea podurilor de fer peste Murăș, cari a răscolit în cercuri atât de largi interesarea publicului din Arad. Întâiu era vorba numai de un pod, după-ce însă nu se puteau absolut aplană interesele proprietarilor de case din stradele *Eötvös* și *Uj-Arad* cari fie-care ziceau că interesul public cerca podul să fie zidit vis-à-vis de strada unora ori altora, s'au hotărît în principiu se zidi două poduri. În stadiul acesta s'afă acum afacerea, dacă cum-va nu va veni și a o treia stradă să-și reclame ea pod.

MANDATUL DELA SEGHEdin.

Din Seghedin se telegrafează, că fracțiunea partidului liberal de acolo a candidat pe fostul comite suprem al comitatului *Torontó Rónay Jenő*, cărui îi va oferi mandatul prin deputațiune specială la 12 Maiu. O altă fracțiune se grupează în jurul persoanei lui *Enyedi Lukács* care e aderent al tarifului vamal independent. Al treilea candidat este *Bánffy*, care în Seghedin își desfășoră prima oară steagul partidului său. Au mai candidat apoi *kossuthiștii* pe advocatul de acolo Dr. *Becsey Károly*.

DIN ROMÂNIA.

Călătoria regelui României pe Dunăre. După închiderea Corpurilor legiuitoare regele Carol al României va întreprinde o călătorie pe Dunăre. Suveranul se va duce cu trenul la Turnu-Severin unde se va imbarca pe vaporul „Orient“ și va inspecta toate porturile dunărene ale României. După aceea Regele se va duce la Constanța pentru a lua parte la solemnitatea inaugurării portului. Suveranul va fi însoțit de principele Ferdinand, principesa Maria, principele Carol și d-soara americana *Astor*. Vor mai lua parte la această excursiune și ministrii *Dimitrie Sturdza*, *Ionel Brătianu* și *Em. Porumbaru*.

Pentru văduvele și orfanii celor împușcați în Aleșdi.

Sub titlul de mai sus primim următoarele :

Frați Români !

O ceată de Români au fost pușcați zilele trecute în Aleșdi.

Ingrozitoare catastrofă a bietului popor sedus de făgădueli mincinoase.

S'au adunat, că li-s'a făgăduit pământ — și au fost imprăstiați cu gloanțe.

Acum zac unii în pământ, alții cu rane prin spitaluri, alții zac pe acasă.

Cei rămași se tânguesc care după tată, care după frate, soră, după feciori și rude...

Și cu groază se gândesc la mizeria ce îi așteaptă.

Aceștia și-au pierdut razămul viitorului.

Aceștia strigă după ajutor.

Frați Români !

Străbată glasul lor dela frate la frate, dela Român la Român.

Dați obolul milei Voastre întru ajutoarea acestor nenorociți !

Las' înțelegă poporul că dacă, «țuțu-liștii» și «patrușoptiștii» i-au prostii cu momeli și făgădueli absurde, înțelegă — cine sunt aceia, cari în zile de grozave încercări îi împărtășesc cu balsamul ajutorării mângăetoare.

Orî-ce jertfă are să fie adresată popoului Toma Păcală, Oradia-Mare.

Fie cât de mică, se primește cu adîncă mulțumită și se va cuita prin foi.

Ascultarea de martori în procesul Vidu.

Cetim în „Gazeta Transilvaniei“ : În procesul intentat dlui compositor I. Vidu din Lugoj pentru punerea pe note, publicarea și răspândirea cântecilor naționale „Marșul lui Iancu“ și „Haidați frați“, s'a început ascultarea martorilor, propuși de dl Vidu pentru constatarea vechimei acelor cântece. Vineri a fost ascultat la Brașov dl director gimnazial Virgil Onițiu; a fost întrebat, dacă cunoaște aceste 2 cântece și dacă într'adevăr ele sunt răspândite printre Români. Dl Onițiu a răspuns, că cunoaște ambele cântece de timp mai îndelungat, îndeosebi „Marșul lui Iancu“ îl cunoaște de vre-o 30 ani. A mai fasonat, că aceste cântece sunt răspândite pretutindena printre Români. Cu aceste s'a încheiat interogatoriul. Dl George Dima al doilea martor din Brașov, a fost ascultat ieri, Lună.

Învingerea Japonezilor.

Generalul japonez Kuroki a bătut trupele generalului rus Sasulici, la gurile râului Jalu. Retragerea Rușilor s'a făcut în ordine, Japonezii li-au ocupat șanțurile și pozițiile strategice. Prin aceasta s'a făcut începutul războiului pe uscat și teatrul războiului s'a transpus din Corea în Mandșuria.

La tot cazul este un mare și neașteptat eveniment, pentru-că fie-care credea, că Japonezii puteau avea succese pe apă, dar vor fi bătuti pe uscat. Cu toate astea, acesta este numai începutul și ar fi prematur a trage d'aci consecuențe cu privire la sfîrșitul și rezultatul războiului.

După-ce rapoartele oficioase ruse în consonanță cu cele japoneze constată succesul acestora, lucrurile nu mai pot fi trase la îndoială.

Din depeșele sosite putem alcătui următoarea, icoană a evenimentelor: Japonezii n'au început ofensivă două luni de zile, s'au îndestulit cu asaltarea Coreei, care în urma învingerilor flotelor și după-ce flota rusească a fost aproape nimicită și este ținută în Port-Arthur ca și în prinsoare, a rămas înaintea lor deschisă, fără apărare. Rușii și-au retras trupele puține din Corea, pentru-că erau prea avangardate și le-au așezat pe malul dinspre Nord a râului Jalu. Aveau o poziție foarte întărită pe colinele muntoase și râul lat și esundat forma un șanț despărțitor între dînșii și adversar. Toată puterea lor armată ce au în Mandșuria, aci au fost concentrată. Trezeci de mii de oameni au avut într'o grămadă așa ne spun rapoartele. Nu e mult, dar trebuie avut în vedere că în Siberia resăriteană și în Mandșuria nu s'au pregătit de războiu și în marea depărtare în timp de iarnă și cu rîurile desfundate nici cu un tren nu puteau transporta trupe și munițiuni. Trupele cari erau acolo se împart. Zece mii de oameni făceau garnisoana Port-Arthurului. În cetatea Vladivostocului încă trebuiau lăsate câteva mii. Trenurile la fie-care stațiune sunt păzite de soldați. În Mukden capitala Mandșuriei este statul major. Portul Niu-civang și metropolele Liao-Yang sunt asemenea aspru întărite. D'aceia n'au putut fi lăsați pe malul râului Jalu mai mult de 30.000 de înși. Dar nici pentru aceea pentru-că acolo nu duce tren, prin un șir de munți trebuie transportată mulțimea și pe vremea aceasta drumurile sunt rău stricate. Este deci de înțeles că Rușii în jurul orașului Vi-Ciu dela hotarele Mandșuriei s'a mărginit la defensivă și n'au concentrat decât atâtea trupe și tunuri, câte le erau suficiente pentru a împedeca trecerea Japonezilor.

Pe pe altă parte nici Japonezii nu s'au prea grăbit. Întăiu și-a asigurat retragerea în capitala Coreei prin întărirea diferitelor pozițiuni. Munca aceasta lungă, învingerea din Cemuipo au săvîrșit-o trupele cari au debarcat întăiu la mal. Pe cum soseau noui regimente așa înaintau și trupele, sileau la retragere avangardele rusești și au ocupat malul stîng dinspre apus al râului Jalu. Dar numai la gura râului unde acesta să varsă în marea galbină Pentru-că se îngrijiau meșeu să opereze în apropierea mării, de unde să capete ajutor la caz de lipsă. Să nu uităm că baza operațiilor militare japoneze este marea.

Șeful armatei japoneze n'a atacat până ce nu s'a convins că trupele și artileria sa sunt în preponderanță asupra celor rusești. Când toate erau la un loc, Marți în 26 April au început a înainta; Mercuri, Joi și Vineri s'au reboit într'una. Vineri, pe lângă neîncetate focuri de tun, a trecut prima trupă cu 12 tunuri, a împins avangarda rusească și în 30 Sâmbătă ziua întregă s'au luptat și tot mai multe tunuri au trecut ear noaptea au trecut și regimentele de gardă peste podul ce s'a improviat. Duminecă în prima Maiu, a fost marea luptă A ținut dela orele 4 dimineața până la ora 9 din seară. La 11 ore pe un aprig foc de tunuri infanteria japoneză a ocupat prin asalt șanțurile rusești de lângă satul Kiu-Lien-Cioeng, cheia strategică a armatei rusești și după raportul generalului rusesc în urma preponderanței artileriei japoneze și a pierderilor pricinuite prin aceasta, au convins pe generalul Sassovic, că nu e consult a rămânea și pe mai departe în aceasta poziție. Aceasta a fost începutul retragerii.

Japonezii au încunjurat aripa stîngă a Rușilor, au trecut cu picioarele un rîu mic și apoi cu asalt sus pe coline. Aici în jurul șanțurilor, două ceasuri de-a rîndul a ținut lupta. Seara Rușii și-au aprins propriul cartier gene-

ral, orașul Antung și s'au retras dela Yalu spre Mukden.

La tot cazul este o învingere însemnată. Isbîndă militară, strategică și morală. Amănuntele, și însemnarea pierderilor lipsesc încă. Dar efectul învingerii e de închipuit atât în Tokio cât și în Petersburg.

Din străinătate.

Sosirea lui Loubet la Paris.

Președintele Loubet a sosit ieri dim. la Paris. În calea spre palatul presidential Elysée a fost zgomotos aclamat de public.

Din Marsilia, unde a sosit alaltă-eri dela Roma, președintele a adresat regelui Italiei următoarea depeșă, în care încă odată a mulțumit pentru recepțiunea cordială :

„La sfîrșitul călătoriei mele atât de plăcute în Italia, îmi consider de datorință a exprima Majestății Voastre mulțumita mea cea mai sinceră pentru primirea cordială, ale cărei suveniruri vor rămâne neșterse în memoria mea.

Emile Loubet.

Regele Victor Emanuel a răspuns cu următoarea telegramă :

„Sentimentele amicale ale D-Tale exprimate în telegramă, m'au mișcat adînc. Intreaga Italie păstrează plăcutele suveniruri ale vizitei D-Tale la Roma. Înc'odată Vă mulțumesc din inimă pentru vizita domnule Președinte.

Victor Emanuel.

Alegerile comunale în Franția.

Alegerile franceze vor produce puțină schimbare de tot cu privire la raportul actual al diferitelor partide. La Bordeaux va fi balotagiu, cum este de prevăzut. La Lyon au fost aleși 37 socialiști radicali și doi liberali, ear în 15 locuri va fi balotați. La Marsilia a fost ales *Plaisires* și patru aderenți ai săi.

Telegrame.

Jókai în agonie.

Budapesta, 3 Maiu. Jókai, care a sosit dela Nizza bolnav de influență, după părerea medicilor este în pericol de moarte. Azi noapte medicii nu mai dădeau nici o speranță de scăpare. Jókai împlinise la 19 Februarie vârsta de 80 ani.

Amănunte asupra luptei dela Yalu.

Tokio, 4 Maiu. Conform raportului trimis Micadoului **Rușii în lupta dela 1 Maiu au pierdut 28 tunuri**, au căzut morți 2 generali și alți mulți oficeri au fost prinși. Japonezii atacaseră poziția Rușilor din trei părți d'odată. Cartierul general al Japonezilor este acum la Kiulenciong.

RUȘII PĂRĂSESC PORT-ARTHURUL.

Paris, 4 Maiu. Știri sosite aici din sorginte rusească asigură că **Alexiev a dat ordin ca populația din Port-Arthur să fie transportată la Mukden. Rușii se așteaptă ca Japonezii să asedieze curînd acest port. Japonezii au și trimis ieri 9 corăbii (de lemn) încărcate cu pietri și explosive pentru-ca să le scufunde în canalul intrării în port. Rușii li-au observat destul de grabă și li-au scufundat nainte ca ele să fi ajuns în canalul cel strîmt. Se crede însă că Japonezii vor face din nou această încercare.**

Oficer rus trădător. Se anunță din Varșovia, că acolo a fost deținut ieri un oficer de rang superior, pentru-că a vîndut planuri de mobilizare rusești japonezilor.

Războiul ruso-japonez.

— *Spicuri din presa europeană.* —

— „Pol. Corr“ desminte în numele ambasadorului Japoniei știrea că s'ar fi ocupat cu cumpărături de cai etc. din Austro-Ungaria.

— Admiralul Virenius declară că flota din Baltică, 15 vase de război și un număr de torpiloare, va pleca în Estremul-Orient pe la 15 Iulie, pe la Suez, și că drumul va ținea 2 luni, dacă vor merge numai vase de război, și 3 luni, dacă va fi însoțită și de vase de transport. Japonezii nu vor îndrăzni a ataca o flotă așa de mare.

— În „Universul“ cu data de 18 Aprilie cetim că Japonezii vor ocupa teritoriul chinezesc din fața insulei Formoza și Pescadores, *că se vor fortifica și astfel nu vor lăsa flota rusească din Baltică să treacă.* (Se știe că Japonezii au luat în arendă dela China acea poziție în aceleași condiții ca Germania Kiaociau N. Red.)

— Dintr'o scrisoare a răposatului Agapie, din statul major al lui Makarof, se vede că escadra rusească poate eși din port numai pe vremea fluxului, altfel trebuie să stea închisă ca în colivie. Japonezii au tunuri, de calibrul 12 țoluri, cari bat mult mai departe decât cele rusești din forturi, de aceea stau la depărtare de 12—14 verste și bombardează orașul și flota închisă și deci lesne a fi nimerită. Mai au și grijă de se ascund după Liaotieșan, așa ca să nu poată fi văzuți din cetate.

— Japonezii au cumpărat un submarin de 180 de tone, care duce 3 torpile, din Boideport, (Connecticut) St.-Unite.

— Ziarul „Azaki“ din Tokio își bate joc de Kuropatkin, care s'ar fi fălind că în 18 luni va isprăvi războiul și zice că le va fi Rusilor cu atâta mai anevoc a se hrăni, cu cât vor fi nevoiți să se dea învinși în mâinile Japonezilor, când nu vor mai avea ce mânca și nici cu ce împușca. Ziarele îndeamnă pe poporul japonez să se armeze cu răbdare, căci flota rusească a fost zdrobită mai răpede de cum se credea, dar cu armata de uscat trebuie vreme mai lungă. Să-și caute fie-care de treburi ca și cum ar fi vreme de pace, e cel mai bun mijloc de a avea răbdarea de nevoie spre a duce la capăt bun asemenea întreprinderi uriașe.

— Comerțul și circulația vapoarelor americane și europene cu porturile Japoniei și

Chinei se urmează ca și în vreme de pace, ba chiar numărul vaselor europene, tocmit de armatori Japonezi, în locul vaselor rechiziționate pentru război, a sporit foarte tare. Vase străine fac și cabotajul între porturile japoneze, lucru ce până la izbucnirea războiului era oprit. Numai comerțul cu porturile rusești a încetat cu totul.

— Din Londra se vestește că escadra dela Vladivostok s'a lăsat momită departe de Vladivostok și că Japonezii i-ar fi tăiat retragerea. Din Petersburg se scrie lui „Post“ că ar fi cerând Kuropatkin neapărat 500.000 de oameni, căci altfel n'ar fi puteri destule contra Japonezilor. Nu mai trebuie să se repete obicinuita greșală a Rușilor de-a începe războiul cu puteri prea mici. Face cererea pentru-că Japonezii vor dispune de 320.000.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 4 Maiu 1904.

— *Știri personale.* P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Hossu al Lugojului sosind erî în Arad a făcut vizită P. S. Sale Episcopului I. I. Pap.

P. S. Sa a vizitat apoi pe P. C. Sa R. Ciorogariu, directorul Seminarului și Seminarul, interesându-se de aproape de acest institut de cultură românească.

— **Procesul D-lui Vasile E. Moldovan** pentru 5 articoli din „Foia Popului“ apăruti sub titlul „despre originea noastră“ se va desbata la Cluj în 11 și 12 Maiu st. n. sub prezidenția judecătorului de tribunalul Reinbolt Artur. Procuror Dr. Bigner, — apărător, fratele acuzatului, Dr. Valer Moldovan, adv. în Turda. Procesul va fi mare și agitat. Intre jurați e și deputatul Baron Artur Feilits. Foile maghiare din Cluj agită deja pe tema acestui proces.

— **Inmormântarea** doamnei Livia Nowotny s'a făcut erî după amiază cu o deosebită solemnitate. Prohodul l'a servit P. S. Sa Episcopul Dr. V. Hossu asistat de canonicul Boros, de profesorul aradan George Pap, de protopopul George Telescu și de Dr. Fireza, secretarul Prea Sfinției Sale. La casa mortuară se adunase public număr

ros. Intre cei cari au venit să facă onorurile defuncției a fost și Prea Sfinția Sa Episcopul Aradului Ioan I. Pap, însoțit de asesorii R. R. Ciorogariu, George Popovici și V. Beleş.

Corpul ofiteresc din cetate s'a prezentat în frunte cu colonelul Wachsmann și Dietrich. Dela oraș a fost dl viceprimar Varjassy. Societatea română aradană întreagă a ținut să petreacă la locașul de veci pe mama care lasă în doliu cinci copii minori, lasă îndurerat un tată bătrân și soț iubitor, și care era atât de iubită în societate.

Un semn de osebă atențiune a fost din partea autorității școlare seminariale din loc faptul că a trimis sub conducerea d-lui profesor Lugoianu corul seminarial, care a executat cântecele funebre cu atâta duiosie, în cât storcea lacrimi, ear din partea societății maghiare și germane a atras laude unanime. Îndeosebi oficerii au ținut să dea expresie admirației lor.

Convoiul funebru a traversat Strada Deák, Weitzer și apoi Wesselényi, ajungând la cimitir la orele 4. Pe tot drumul a cântat când muzica reg. 33, când corul seminarial.

— **Fericiți cei...** În zelul ei de a desminti, gazeta română dela Brașov spune că noi am publicat informațiuni *neexacte*. Cu câte-va șire mai la vale recunoaște însă că *de două ani renta nu s'a dat...* Dar se ne mângăie cu următoarea ciudată părere: „Nu e eschis — după părerea noastră, că și starea de *ex-lex* să fie contribuit la această trăgănare... Dar tot așa s'ar putea zice că s'a trăgănat din cauza războiului ruso-japonez!“

Statul român desigur a servit renta la Budapesta. Cu, orî fără *ex-lex*, guvernul maghiar era dator s-o plătească Eforiei... De ce a trăgănat-o tocmai *doi ani*?

De altminteri azi mâne gazeta dela Brașov va desminti până și cele ce am scris despre gospodăria companiei Voinea-Vlaicu și Sterică. E capabilă, numai să desminte ceea-ce afirmăm noi.

— **Impăratul Wilhelm și contele Bülow.** Din Berlin se comunică știrea, că în cercuri bine informate se neagă, că poziția cancelarului Bülow s'ar fi zguduit. De împregiurarea aceea însă, că în convențiunea anglo-franceză cu privirea la chestia

TĂRIA CREDINȚII.

Trăit-ați voi emoții sfinte
Când neamul nostru s'a'nălțat?
Vă mai aduceți, frați, aminte
De luptele, ce le-a purtat?

Cât sânge 'ngrașă hotarul
Pământului său strămoșesc,
In mii de ani gustând amarul
La clăci, în jug, la boeresc?!

Și azi, că-s brațe 'ntinerite
Și mințile lumină-i dau:
Dușmanii pe nemiluite
Flămânzi ca lupii 'n cale-i stau!

Și noaptea pe furis, hainii,
In neagră haină 'nveluiți:
Ca lui Christos i-ar pune spinii
Și crucea 'n umerii loviți...

Dar' Dumnezeu ie 'n cer și știe
Credința lui, și dorul sfânt,

Ce l-a'nălțat prin vijelie
In chinul greu de pe pământ.

Și ori-ce vreme grea și crudă
I-ar face traiul amărit;
Cu lacrimi pânea lui și-o udă
Dar nu cârtește nici de cât.

Și pentru asta vița-i crește
Și Dumnezeu îi dă lui dar:
Să fie-un neam, ce înflorește
Ca o pădure de stejar.

Încerce vântul s'o aplece,
Furtunile n'o îngrozesc:
Ea zice: Voi curând ve-ți trece
Din calea soarelui ceresc!...

At. Munteanu al lui Vastle.

Regimul și Gimnastica

la
Japonezi.

Japonezii, scurți cum sunt, par mai mult iuți și dibaci de cât tarî. Cu toate acestea campania dela 1900 în China a dovedit că au și o constituție puternică, fiind capabili a face mar-

șuri mai lungi decât Americanii. Mulți cred că-și datoresc aceste însușiri gimnastice speciale, jiu-jitsu, ce fac toți, dar care o făceau sub regimul feudal numai Samuraii, adică războinicii nobili.

Pe lângă gimnastică, mai țin și un regim foarte aspru: gimnastică, înfrinare și apă, eată cele trei elemente dătătoare de putere.

Mai întâiu Japonezii sunt foarte cumpătați, aproape vegetarieni. În 1899 împăratul a cerut părerea unei comisii speciale, dacă nu s'ar putea spori înălțimea japonezilor, deprinzându-i a se hrăni mai cu multă carne. Dar comisiunea a găsit că nu e de nevoie a încuraja la mănecă mai multă carne și că Japonezii n'au nevoie să fie mai înalți. A hotărît că sunt destul de înalți, că nu sunt inferiori nici unei rase din răsărit sau din apus, și că nu le-ar fi de nici un folos carnea. Orezul le ajunge, căci orezul, aliment feculent, e producător de energie. De altfel Japonezii sunt, dacă nu vegetarieni, dar măcar pe jumătate vegetarieni. Mănăcă foarte puțină carne dela măcelărie și nici nu țin la ea; sunt mai puțin carnivori decât Chinezii. Se hrănesc mai ales cu orez; nici cartofii, nici grâul, n'au trecere la dînșii. Orez, puține ouă, și mai ales pește. Peștele e din belșug în marea Japoniei, și pescarii sunt numeroși. Cu un blid de orez și c'o bucătică de pește — crud, afumat, sărat, uscat — Japonezul are tot ce-l trebuie. Vara, mănăcă multe legume de asemea: lăptucă — cari ar fi liniștind nervii; morcovi, patlagele roșii, multă ceapă (crudă, de două sau trei ori pe săptămână), castraveți, țelină; fructe, earăși din belșug. Sunt aproape vegetarieni cari mănăcă puțin, și cari

Marocului *Germania a fost cu totul ignorată*, nu se face secret.

— **Impăratul german și manevrele austro-ungare.** Din Viena se telegrafează, că împăratul Germaniei nu va veni la manevrele austro-ungare, cari se vor ține la vară în Bohemia.

— **Nevasta lui Loubet la regina Italiei.** Din Neapole se vestește, că regina Elena Sâmbătă a sosit cu copiii săi la Capodimonte în vilegiatură. Cum se știe, regina a invitat cu ocaziunea vizitei părechei regale italiene la Paris pe doamna Loubet și soțul ei să facă o călătorie în Italia. Doamna Loubet însă cu considerare la greutatea etichetei a renunțat la însoțirea bărbatului său în călătorie la Roma. Acum însă în urma invitărilor repetite a reginei Elena, doamna Loubet va face o contravizită reginei la Capodimonte.

— **Scenă dela gară de pe timpul grevei.** În Budapesta la gara de ost s'a întâmplat scena amuzantă, ce vom aci să împărtășim când încă în trecutul foarte apropiat pe la garile C. F. M. dominau niște stări caotice, să te ferească Dumnezeu. Cu trenul dela Seghedin sosesc în capitală doi soldați de rând. Ambii sar jos din cupeu cu câte un pachet pe braț, când eată un sergent maior îi întâmpină. Băieții salutară militărește, ear domnul sergent resalută cu o superioritate suverană. N'au coborât însă bine din tren, când sergentul întinsă mâna după pachete. Fii lui Marte au cugetat, că eventual este datorința oficioasă a sergentului să examineze pachetele, de aceea le-a cedat acestuia fără nici un cuvânt. Numai în urma asta, după ce mersese câți-va pași către ușa gărei, grăi un soldat:

— Mă rog avem numai haine pachetate!

— Atunci vorbește, când te întreb măgarule!

— răspunsă ca pe câmpul de exercițiu domnul strajameșter.

— Doar nu crede domnul strajameșter, că am ascuns dinamit în pachete?

— Nu-ți umble gura nătărăule! Cine dracu e curios să știe ce ai tu în pachet?

Ajunseră la ușa gărei. Ce doi soldați pășeau după el, mirându-se de complășta sergentului.

Atunci grăi sergentul către cei doi soldați:

— D'apoi până unde să vă port eu pachetele voastre?

— Domnul strajameșter va ști mai bine. —

răspunse un soldat.

— Dar de unde să știu, dacă nu lătrați?
— Nu are de gând domnul strajameșter să examineze pachetele?

— Tunete și fulgere, dar pentru ce? Nu-s ei doar detectiv.

— Apoi atunci de ce ni-a luat domnul strajameșter pachetele?

— Pentru că-s hamal, măgarilor.

— **Depunerea jurământului noului ambasador austro-ungar la Londra.** Din Viena se telegrafează, că eri a depus noul ambasador austro-ungar la Londra contele *Adalbert Mensdorff* jurământul de fidelitate.

— **Carambolul unui tren accelerat și a unui automobil.** Din Paris se telegrafează, că alaltăieri la 5 ore d. a. pe linia Basel-Paris la încrucișarea drumului de țeară cu calea ferată de lângă stațiunea *Ouzuer la Ferrière* un automobil, care era în fugă nebună, s'a izbit de un tren accelerat. Toți de pe automobil, 6 la număr, au murit pe loc.

— **Ministru defraudant.** Din Belgrad se comunică următoarele: Curtea de cassatie a aprobat deținerea și punerea sub acuză a fostului ministru de interne sârb *Todorovici* învinovățit cu defraudarea sumei pentru chirie de 193.000 franci. Astfel în afacerea asta penibilă, care promite a fi foarte interesantă și în același timp senzațională, pertractarea se va putea ține în timpul cel mai apropiat.

— **Drama sângeroasă între emigranți jidovi.** Din Hamburg se comunică următoarea întâmplare sângeroasă între emigranți jidovi: Un Jidov moșneag din Galiția era cufundat în rugăciune, când un prietin al său l-a conturbat. Fanaticul bătrân în urma asta a fost cuprins de o furie în așa măsură, încât cu un pumnal a omorât pe loc pe nefericitul prietin. Nevasta acestuia la vederea scenei a înebunit, ear moșneagul căindu-se în urmă de fapta sa, s'a vulnerat cu pumnalul. Ambii au fost transportați la spital.

— **Statua lui Goethe și V. Hugo în Roma.** „*Messagero*“ din Roma sulevează ideea, ca statuia lui Goethe să se ridice pe aceeași piață, ca și în modul acesta să se accentueze necesitatea împăcării ambelor națiuni, cari și azi nutresc întru cât-va sentimente ostile una față de cealaltă.

— **Puterea tămăduirii razelor de soare.** Medicul danez Dr. *Finsen* cum se știe a obținut rezultate surprinzătoare cu razele lumini electrice la tămăduirea infircoșatului morb de piele, numit *lupus*. Aceste raze adecă conduse prin o sticlă violetă, au efect tămăduitor. Metodul acesta este usitat acum la toate clinicile mai de dați doamne din Europa. Cu toată importanța cea mare și celebritatea acestei descoperiri a medicului *Finsen*, ea a rămas cu mult îndărătul descoperirii făcute de către medicul și profesorul dela universitatea din München, Dr. *Tappeiner*, a cărui procedură consistă în aplicarea razelor solare la diferitele feluri de tămăduire. Asupra acestei descoperiri, savantul german a făcut o amănunțită și senzațională dare de seamă la ultima adunare a medicilor și naturaliștilor germani.

În urma unei laboriozități și experiențe de mai mulți ani a dovedit că lumina soarelui, dacă este transmisă prin materii fluorescente, nimicește organismele monoceluloase, ba chiar și micro-organisme de grad superior, stricând efectul enzimelor, a bacteriilor și a toxinelor plantelor. Pe baza acestei descoperiri profesorul *Tappeiner* a construit un sistem întreg de tămăduire, cu ajutorul căruia speră a putea sana multe morburile considerate pânăci de incurabile. Așa de pildă este între altele și așa numitul *lup de piele* (*lupus*), care cu ajutorul metodei lui *Tappeiner* se poate mai iute și mai sigur tămădui. Așa este mai departe *carcinoma de piele* și în general toate morburile de piele. Pe baza experimentărilor cari au reușit, se ia ca probabilă și ipoteza, că și acele părți ale organismului vor putea fi tămăduite cu ajutorul lumini fluorescente pe cari nu le poate atinge imediat lumina solară. Unica părțicea a organismului este aceea din adâncul orbitei, prin care lumina soarelui poate veni în atingere imediată cu sângele. Pe baza aceasta Dr. *Tappeiner* crede că *microbiul, toxinele din sânge pot fi nimicite pe calea aceasta cu rezultat sigur*.

— **Luptă de tauri cu sfârșit letal.** Duminica trecută s'a arangiat în Madrid o luptă de tauri care a avut sfârșit prea tragic: taurul adecă a spintecat pe ambii toreadori: *Algabeno* și *Lagartijo*, și pe substituiții acestora.

— **Avis.** Cu ocazia p-trecerii ce a urmat în sala dela Crucea Albă după concertul *Popovici-Dima* s'a găsit un fular (*sahl*) de dame. Proprietara care l'a pierdut să se anunțe la redacția noastră.

— **Deschiderea expozițiunii din St-Louis.** După o telegramă din septămăna trecută am fost anunțat și noi, că expoziția din St-Louis nu se va deschide de cât abia mai târziu, deoarece-

când e vorba de carne mănâncă mai numai pește.

Acest regim zic specialiștii lor e neapărat de nevoie ori pentru cine vrea să practice gimnastica japoneză; credinciosul sistemului *jiu-jitsu* trebuie să fie foarte cumpătat;

Al doilea punct: trebuie să se învețe a respira. Nu e cu putință să faci încordări mari cu mușchii și să le faci să ție mult fără a te respira bine, fără a cunoaște meșteșugul de-a-ți umplea plămânii cu aer, de a se asigura aerisirea mașinei. A respira bine, înseamnă a respira adânc. Și în fie-care dimineată ucenicul întrebunțează 10 sau 15 minute pentru a respira adânc; trage încet, aer curat, până își umple de tot pieptul, apoi îl dă afară earăși încet. Japonezul respiră ba prin ajutorul pieptului, ba prin a pântecului — când păreții pântecului lucrează ca bărbății, când ca femeile, de mai multe ori pe zi. Face asemenea exerciții până când ajunge obiceiul ast-fel de respirație. Nu poate fi ceva mai cu folos pentru plămâni; de asemenea e bine și pentru inimă. Să mai însemnăm că Japonezii se învălesc puțin, că trăesc în locuinți rău închise, unde aerul circulă fără încetare: trăește mult mai mult în aerul slobod de cât noi: Japonezulul frigul îl place și nu se teme de densusul: două împrejurări de folos pentru sănătatea generală.

Al treilea, trebuie să întrebunțeze multă apă. Apa, zic întemeetorii gimnasticii japoneze e leacul cel de căpetenie dat de natură. Apa pe lăuntru și pe din afară. Obiceiul de a bea până la 5 litruri în 24 de ceasuri. Tot-

d'auna apă de isvor; foarte des, apa aceasta e și ceva minerală și se bucură de însușiri tămăduitoare. Japonezii o beau rece, dar nu înghețată; și încredințează că înghițirea de apă multă are cea mai bună înriurire asupra mașinilor și a rinichilor.

Pe de altă parte, întrebunțează mult apă și pe din afară și lipsa de reumatisme la ei o explică atât prin obiceiul de a face dese ori băi reci, cât și prin deprinderea de a nu se teme de umezeală sau de frig, de asemenea și prin vegetarianism. Mai toată populația se scaldă des și băile joacă rol mare în deprinderea lor cu gimnastică. Fac băi calde, așa de calde cât pot să le sufere sau reci. Calde pentru a se spăla și curăța și reci pentru a se întări. Iarna, îndată după baia caldă, urmează cea rece, deci își asigură o reacție de minune. Se pare că Japonezii au întrebunțat în totdeauna mult băile. În Tokio sunt vre-o 900 de băi publice și ucenicul *jiujitsului* se îmbăează și mai mult decât ceilalți Japonezi.

Cumpătare la hrană, exerciții de respirație, întrebunțarea din bielșug a apei pe din lăuntru și pe din afară, iată ajutoarele nelipsite ale gimnasticii japoneze.

S'o vedem acum și pe această.

Nu seamănă de loc cu cea care atâta vreme a fost clasică la noi. Nu cere nici un aparat, nici o uneltă. Dar având de scop să-ți dea mijloacele de a te apăra și de a face pe dușman să nu-ți fie vătămător, gimnastica lor cere un protivnic închipuit cu care să faci exercițiile.

Jiu-jitsu îl fac câte doi, ca și scrima, boxul, etc. Dar nu e de loc brutalitatea acestui din ur-

mă. Gimnastica japoneză se apropie mai mult de luptă: scopul fiind mai mult de-a ține locul pe protivnicul său și de a-l da jos, decât de a-l rupe oasele. Totuși sunt și lovituri primejdioase: șase sunt chiar de moarte. Dar acestea ne interesează mai puțin decât metoda în deobște luată, și care tinde la a desvolta mai ales în acordarea statică.

Iată, de pildă, cum se face unul din exercițiile fundamentate, care are de scop a întări totalitatea mușchilor, inima și plămânii, în același timp. Unul înaintea altuia, cei doi colaboratori sau protivnici întind în lături brațele își lipesc palmele și își închează degetele unuia între ale celuilalt. Apoi se apleacă unul spre altul, piept la piept, plecați înainte și cu picioarele foarte crăcănate. Și se luptă, folosindu-se de bust, pentru a împinge îndărăt pe celalalt. Încordarea e negreșit mai mult statică; cei doi ucenici, dacă sunt bine potriviți, pot să se încorde din răspuțeri timp de 20 de minute fără a fi reușit a se urni unul pe altul din loc. Acest exercițiu are scop de-a întări plămânii și inima: se face de mai multe ori pe zi. Dar trebuie luat seama de aproape, nu trebuie silită prea mult inima.

Iată exerciții pentru întări brațele: încordarea cerută e mare. Cei doi elevi stau față în față, dar cam într-o parte, așa încât, cele două brațe stângi să fie unul în dreptul altuia. Brațele le țin ceva depărtate de sold, cu pumnii strâși, apoi îl apasă unul de altul, lipiți prin dosul mânelor. Înțepenite de sus până jos, încordate cât mai mult, tot rămânând întinse, le apasă unul în contra altuia, numai cu pumnii. Exercițiul se face astfel; mai întâiu unul apoi celalalt, face pe pro-

pregătirile nu s'au putut termina la termenul fixat pentru deschidere. In butul acestei vesti tendențioase expoziția a fost Sâmbătă la 30 Aprilie cu toată solemnitatea deschisă. Deschiderea s'a serbat in două locuri: la *Washington* și la *Saint-Louis*. La serbarea din Washington președintele Roosevelt a salutat reprezentanții străini mulțumindu-le pentru participarea lor la expoziție, și scoțând în relief cu o vedită fală națională dezvoltarea aceea colosală, prin care au trecut multele și măruntele state americane până la contopirea și amalgamizarea lor într'un singur și puternic stat: al Statelor-Unite. Delegații și personajile prezente au salutat pe președinte din acest incident.

Dela expoziția din Saint-Louis se telegrafează, că deschiderea s'a făcut pe un timp admirabil de plăcut, în prezența alor 3000 de cercetători. Orașul a fost admirabil pavoasat. Mijloacele de comunicațiune au fost insuficiente, căci mulți curioși au trebuit să vină cale de mulți klm. pe jos până la expoziție. Guvernorul statului Missouri a adresat o scurtă alocuțiune către publicul vizitator imposant. Acestui discurs au urmat altele. La sfârșit a vorbit *nunțul papal Albino* în numele vizitătorilor străini. După asta secretarul *Taft* a deschis expoziția în numele președintelui *Roosevelt*, care la sfârșitul vorbirii secretarului apăsând în *Washington un nasture, toate mașinile s'au pus în mișcare, toate lăcatele s'au deschis și toate ușile s'au deschis ca și în o mie și una de nopți, fluturând la un moment mi de steaguri în vîzduh*. Spectacolul a fost grandios. Toate orchestrele intonară în urma asta imnul american, acompaniat de mulțimea însuflețită.

— **Durere de stomac. Sgârșiri de stomac, catar greu de stomac,** la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. *Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără durere*, este thea întăritoare de stomac „*Centauria*“ a farmacistului *Kossuth*.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. —

In contra tusei, catarului (troahnă) răgușelei, flegmei și iritațiunigâtului este de un efect eminent, *pastilele de pept »Senega.«* Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la *»Maria Fecioară«* a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

157

Mulțumite publice.

Cu ocaziunea ședinței festive aranjată în 4/17 Aprilie 1904 de societatea de lectură de la instit.-ped teol. din Arad au binevoit a contribui:

P. S. Sa Ioan I. Papp, P. Cuv. Sa Vasilie Mangra, Vasiliu Beles, Dr. N. Oprean, Familia Adamovici câte 10 cor. Dr. Ioan Papp 20 cor. P. Cuv. Sa Roman Ciorogariu, E. Unguren, Dr. Mezin, N. Zigre, Dr. N. Oncu, Dr. G. Cosma, N. N. Dr. Crișan, D-na Ungurean câte 5 cor. M. Bejan, N. Vulpe, I. Morar, Dr. G. Popa, I. Dascal, Dr. A. Marta, I. Georgea câte 4 cor. Lazarescu, S. Cadariu, P. Mager, G. Serb, D-na Ciontea, I. Sălăgean, Dr. Lazar câte 3 cor. G. Leuca, T. Vățian, N. Ioanovici, D-șoara E. Pipos, A. Popovici, N. Cosma V. Magdu, C. Gurban, N. Olariu, V. Tomici, S. Mihuța, T. Serb, D-na Vuia, V. Antonescu, I. Nicorescu, Dimitrescu, G. Feier, A. Boțioc, Al. Popovici D-na Mihuți V. Goldiș, Dr. C. Ardelean, D-na Moldovan, G. Purcariu, Dr. L. Tămășdan câte 2 cor. Deleu, N. Russu, A. Lipovan P. Vasilon, S. Bogdan, N. N. I. Luca, N. Ionescu, Popovici, I. Papp, C. Lazar C. Bugariu, A. Căpitan, Popi, Pavlovici George Bragea câte 1 cor. N. N. N. N. 80 fileri N. Mazere 40 fileri. suma totală 232 cor. 20 fil.

Datorință plăcută împlinim aducând și pe calea acesta mulțumite noastre pentru interesul viu și jertfa nobilă, de care ne-a învrednicit on. public și care ne va servi și pe viitor, ca îndemn de a persista pe calea începută.

Arad, la 19 Aprilie, 2 Maiu 1904.

George Iancu,
controlor.

George A. Bragea,
cassar.

INSERTIUNI și RECLAME.

In atențiunea dlor parochi, în cause de edificari s'au restaurari de biserică și școli se pot adresa la specialistul și unicul architect român *Ioan Niga, Arad, Atzel-Peter utca 1 și în etage*, care servește cu planuri și prelucrări.

202 3—4

100 măji metrice

de porumb (cucuruz) despoiat prima calitate se află de vânzare la *Matei Vuia*, econom în *Fenlak* (com. Temes).

Nr. 204 1—3

100 bucăți

de

Propise de școală

cunoscută peste tot locul, costă **una coroană**, pe lângă trimiterea anticipativă a prețului plus porto poștal de 30 fileri expedițiunea se face franco sub legătură în blocuri tari pentru a fi scutite contra frângeret: Dela 100—750 bucăți francarea se face pentru 72 fileri. Cu rambursă spesele de expedițiune sunt cu mult mai mari.

Biuroul de administrațiune
al lui

Ingusz I és Fia.

Arad

270

Dr. VAJDA BENO

medic-dentist.

200 1—

Arad, Szabadság-ter, edificiul teatrului.

Pune dinți artificiali cu desăvârșire apți pentru sfêrmarea alimentelor.

Dinți singuratici 4 cor., chiar și pe rate, plombarea dinților, sensațional de eftin pe lângă garanță.

— Tragerea fără durere a dinților 2 coroane. —

O domnișoară română,

care vorbește afară de limba română și cea germană și maghiară, și se pricepe la lucru de mână se recomandă ca educătoare, orî și la domn veduv cu copii ca loctiitoare de mamă. A se adresa la administrația ziarului nostru.

Nr. 208

Editor și redactor responsabil: **Ioan Russu-Șirianu.**

tivnic să se învîrtească în juru-și. Se ajunge la acest rezultat, dacă se lasă puțin mai slab cel ce trebuie să se învîrtească; întoarcerea trebuie să se facă pe încetul și treptat. Atăcătorul, cu pași mici va înainta pe lângă coasta celui ce se apăra, și va face să se învîrtă, pe cât cu puțință bustul aceluia, fără ca picioarele să-și părăsească poziția primitivă. După ce l'a întors cât se poate mai tare, se face lucrarea inversă: cel ce se apăra, atacă și cel ce se atacase, se apăra și aduce pe atacător la poziția dela început. Lucrarea e înceată; cere mare încordare de mușchi în tot brațul, la umăr, și la bust: dar mai în totul muncă statică, muncă la fel cu ceea-ce face ținând o greutate sau întinzând un resort și ținându-l întins.

Munca e foarte grea, căci atacătorul dă toată puterea sa: sau măcar ceva mai mult de cât poate da apărătorul. Acest exercițiu îl fac Japonezii de mai multe ori pe zi — dar veghind cu băgare de seamă să nu supuie inima la încordări prea mari. Il fac când cu brațele drepte, când cu cele stîngi, când cu alte părți ale brațului de la dosul mâinei până la umere. Se fac și exerciții numai pentru brațe nemiscând și bustul, etc.

In timpul tuturor acestor exerciții rezultă foarte adânc. Exerciții cu brațele poate face și unul singur, făcând dintr'un braț atacătorul și din celălalt apărătorul și apoi schimbând rolurile. De asemenea se fac exerciții și fără luptă, întinzând amândouă brațele înainte, în lături, în jos, în sus încordându-le întorcându-le în putere, ba cu dosul mâinei în sus, ba în jos. De asemenea exercită mâinile, articulația pumnului, degetele. Tot

ast-fel și cu picioarele. Ast-fel doi se așează pe pământ, unul în fața altuia, răsămîndu-se cu tălpile unul de ale altuia: bustul îl pleacă pe spate și se sprijină de pământ cu brațele încordate. Pe rînd fie-care împinge piciorul protivnicului, căutând să îl ridice în sus și să-l si-lească a cădea pe spate. Aceste exerciții se fac pe rînd cu un picior, apoi cu altul; atacând fie-care pe rînd și lăsându-se cel atacat învîns, dar cedînd încet-încet și încordându-se numai puțin mai slab de cât atacătorul.

Se mai fac și alte exerciții cu picioarele. Nu stau tocmăi față în față și apasă picioarele stîngi gleznă la gleznă și unul împinge făcând pe celălalt să se rostogolească, firește că atacatul se împotrivese și cedează numai încet încet. Tot același exercițiu se face apăsînd pulpă la pulpă, genunchi la genunchi.

Ca să-și întărească mușchi trunchiului, fac exerciții, cari seamănă mai mult cu trînta sau lupta noastră. De pildă apuci pe protivnic cu mânele peste șele, apeși capul cu bărbia sub clavicula lui și cauți să-l îndoii din șale, trăgînd spre tine. Iți exercitezi ast-fel brațele: protivnicul împotrivindu-se își exercitează mușchii șalelor: dar exercițiul e primejdios: căci poate aduce ruperea spinărei. Alt exercițiu se face așezându-se spate la spate, cu brațele lipite și cu degetele împletecite. Unul se pleacă înainte ridicînd pe celălalt în sus, cu brațele foarte întinse și cu pieptul întins. Pe urmă îl ridică alalalt: firește că nu se lasă ușor ridicat, ci se împotrivese, cedînd numai puțin câte puțin.

Japonezii mai au obiceiul de fac exerciții de și întăresc partea din afară a palmei, de la

degetul cel mic în jos. Lovesc din ce în ce mai tare cu articulația de la vîrf a degetului celui mic și cu partea exterioră a palmei în lucruri virtoase. Puterea loviturilor o sporesc treptat-treptat. După șase luni de exercițiu sunt în stare a rupe un baston gros e'o singură lovitură de mână, ba chiar un braț între cot și umăr, sau sub cot. C'o singură lovitură în larinx sau la lîngurică dau pe protivnic la pământ. In Japonia partea aceasta a mânei ține locul pumnului la noi. Pentru a da cu ispravă loviturile mîna trebuie să fie foarte elastică și să sară îndărăt îndată după lovitură.

Japonezii știu ce durere putem face lovind pe cine-va la acele locuri unde nervii sunt mai puțin acoperiți de mușchi. Prin o apăsare sau o lovitură asupra nervilor mâinilor sau picioarelor, pot să-și trîntească la pământ protivnicii și să-și paralizeze pentru un moment.

Henry de Varigny, care a publicat acest studiu în „Le Temps“, de unde l'am luat și noi, crede că am avea ce învăța în privința modului de trai și a gimnastice, de la Japonezi.

„CIUCHICIANA“, asociațiune de ajutorare în Ciuchiciu.

CONVOCARE.

Domnii membrii ai asociațiunii de ajutorare «Ciuchiciana» din comuna Ciuchiciu sunt prin aceasta convocați în sensul §-lui 26 din statute la

a V-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Ciuchiciu la 15 Maiu 1904 la 2 ore p. m. în localul asociațiunii.

OBIECTELE:

1. Raportul direcțiunii despre activitatea pentru al V-lea an de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Decisiune asupra comprurilor și darea absoluturului.
4. Alegerea a 2 membrii în direcțiune.
5. Eventuale propunerii făcute conform §-lui 37 lit. i din statute.
6. Esmiterea celor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.

Ciuchiciu, din ședința consiliului comun ținută la 1 Maiu 1904

Direcțiunea și comit. de supraveghere.

Activa.	Contul Bilanț.	Pasiva.
Cassa în numerar	18.80	Capital social după 184 quote
Inv. mar. din boltă c. 2044.44		á cor. 20=3680 cor.
Inv. marfei din osp. 285.42	2329.86	Creditorii
Spesele de fondare 110.—		Salare neridicate și dare
După amort. 20% 110.—		restantă
Mobilier	351.69	
După amort. 10% 35.17	316.52	
Debitori	3038.64	Suma
Deficit	1172.12	6875.94
Suma	6875.94	

Perdere.	Contul Profit și Perdere.	Profit.
Salare	583.67	Venit din vinderea marfei
Dare comunală	99.73	Venit din interese
Dare de trafic și comercială	50.51	Deficit
Chirie	156.—	
Asigurațiune	25.33	
Interese	109.76	
Porto, trăsuri	198.86	
Diverse	732.03	
Amortisare din speșele de		
fondare	110.—	
Amortisare din mobilier	35.17	
Amort. din inventar (marfă)	1679.46	
Suma	3780.52	Suma
		3780.52

Ciuchiciu, la 31 Decemvrie 1903.

DIRECȚIUNEA:

- Ioan Radoslau* m. p., *Pavel Sevaianțu* m. p., *Georgie Tamaș* m. p.,
 director.
Pavel Balotă m. p., *Vasilie Boțoc* m. p., *Grigorie Duca* m. p.,
 cassar și comerciant.

Bilanțul present, precum și contul Profit și Perdere examinându-le conform legii și statutelor le-am aflat esacte și cărțile purtate în regulă.

Ciuchiciu, la 20 Martie 1904.

Comitetul de supraveghere:

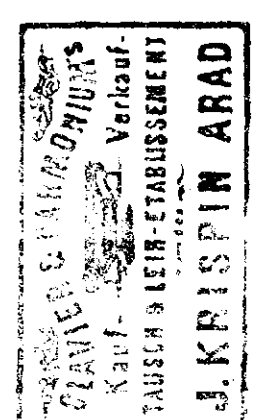
- Iacob Bostică* m. p., *Petru Radoslau* m. p., *Iosif Duca* m. p.,
 președinte.
Ilie Enea m. p., *Ion Mogoș* m. p., *Jurgi Roman* m. p.,
Iancu Peica m. p.,

MOSAR BELLA
 Telefon 423.
 Timiseara, Józsefváros, str. Bonnaz Nr. 15
 Plane, pianine, harmonii, cimbale, fabricate proprii și construcții recunoscute.
Fabricate dela fabricii din patrie și din străinătate.
INSTRUMENTE FOLOSITE.
 Diferite automate mono-și multisonne.
 Institut de imprumut.
 Reparațiuni.
 Intonare.
 Catalog cu prețuri gratuit.

Prăvălie nouă!
ifj. FITUS JOZSEF
 prăvălie și magazin de sticla, porțelan, lampe și rame de tablouri.
ARAD, Strada Forray nr. 4.
 Pe lângă prețuri moderate se află de vânzare vase de porțelan pentru cafea, ceaiu, vase de lavoir, obiecte de gală din majolika, lampe de masă și pendante, tot felul de obiecte de sticlă, obiecte de cristal, colorate șol.
 178 11-15

Piane, pianine și note musicale
 se găsec în depositul meu înființat în anul 1850 cu prețurile cele mai moderate, la dorință în rate, eventual pentru **închiriat cu luna.**
 Pianele mele sunt din fabricile: Bösendorfer, Ehrbar, Hoffmann, Kern, Krämer, Koch și Korselt, Luner Lyra, Petrof, Proksch, Schnabel, Stelzhammer, Suingl, Schweighoffer, Thek și Weszely.
 — Primesc reparații și acordări de piane. —
 In biblioteca mea de impunutare taxa lunară pentru cețit este 1.60 cor. pe lună. De volum 10 fileri.
IOSIF CRISPIN
 Arad, str. Deák-Ferenz Nr. 28.
 99 4-12

Gratuit
un **Schnellsieder** și
o **cumpănă pentru culină**

Pentru
prețur nes-
pus de echi-
tabile trimit
în toate păr-
țile urmă-
toarele:

124 11—24

**mărfuri de
argint mexican.**

- 6 cuțite de masă de argint mexican.
- 6 linguri de masă
- 6 furculițe
- 12 lingurițe miel de cafea
- 6 cuțite pentru desert
- 6 furculițe pentru desert
- 1 lingură de scos zăcă
- 1 lingură de scos lapte
- 2 candelabre elegante pentru salon.

toate din argint mexican.

46 BUCĂȚI numai 650 Fl.

Afară de asta ori-cine
comandază dela mine **pai-
mește drept cadou o cum-
pănă p. culină gratuit.**
Argintul mexican este un
metal alb (și dinlăuntru) pen-
tru a cărui calitate și dura-
bilitate primesc garanție pe
25 ani.

Comandele să îndeplinesc
contra trimiterei banilor ori și
pe lângă rambursă din depositul:

Scheffer D. Sándor

Budapesta.

VII, Bezeredy-utca 3 szám.

**Cucea ori steaua
electro-magnetică dublă.**

D. R. G. M. Nr. 88.503.

Vindecă și recrează pe lângă
garanție: reuma, astma (respirația
grea), insomnia, epilepsia, nervozitatea
lipsa de apetit, clorosa, durerea de
dinți, migrena, impotența, influența,
precum și tot felul de boale de nervi.
Bolnavul cel ce nu se poate vindeca
în decurs de 44 zile, îi întorcem
banii imediat. Celul ce nu îi mai ajută
nimic, să încerce cu aparatul meu;
căci sunt convins despre efectul sigur
al aparatului meu.

Prețul unui aparat mare 6 cor.
se a se folosi la boale de nervi cronice.

Prețul unui aparat mic 4 cor.

se folosesc la boale mai ușoare.

Comandele le îndeplinește în
patrie și străinătate:

Scheffer D. Sándor

Budapesta,

VIII, Bezeredy-utca 3 szám.

Pentru 5 coroane

trimit 4 1/2 kgr. (circa 50 bucăți) de

săpun de toaletă fin

bucăți așe de săpun de suc de lili,
de rose, de iorgovan, de violele, de
rezedă, de iasmin și de clopoțele.

Pe lângă anticipațiune ori ram-
bursă expediază:

Scheffer D. Sándor

Budapesta,

VIII, Bezeredy-utca 3 szám.

SUCCES GARANTAT!

Birou tehnic pentru zidirea de cuptoare de impregnare.

Nr. privil. m. 29.468.

HOLZNER LAJOS

fabrica de vapor pentru impregnarea de cărămizi.

LUGOS.

178

Recomand cuptoarele mele escelente pentru tot felul de
cărămizi impregnate pietri fundamentale, de drumuri și de cabl
etc., cari absolut nu permit pătrunderea și isvorirea apei.

Deslușiri, budget, modele precum și materii necesare
pentru experimentare trimit gratuit.

Institut propriu pentru explorarea de lut străin.

S'a dovedit de excelent!

Primirea în posesiune a unui atelier

pentru

reparaturi de obiecte de aur, argint și giuvaericeale.

Respectuos aduc la cunoștința On. public, că am
primit prăvălia pentru reparaturi de obiecte de aur, ar-
gint și de giuvaericeale, ce se află în Arad, str. Széchenyi
Nr. 1, sub firma **Regényi Kálmán.**

Fac tot felul de reparaturi pe lângă prețuri ieftine.

Cumpăr tot felul de aur călăst și lucruri de argint
pe lângă prețurile cele mai înalte.

Rugând binevoitorul sprigin al On. public, rămân
cu deosebită stimă

153 15—25

CHRISTIAN JÓZSEF

ARGINTAR.

Strada Széchenyi nr. 1.

ARAD, Tipografia Aurel Popovici-Barcian.

Pentru-ce?

se numește

casa de bancă alui

Gaedicke

reședința norocului?

Pentru-că acolo s'au plătit cele mai multe
câștiguri principale.

Pentru-că acolo a fost premiul de	Cor. 602,000
Pentru-că acolo a fost de 3 ori câșt. princ.	400,000
" " " " 3 " " "	100,000
" " " " o dată " " "	70,000
" " " " 4 ori " " "	60,000
" " " " 3 " " "	30,000
" " " " 5 " " "	25,000
" " " " 10 " " "	20,000

tras și —

**Pentru-că alte locuri nu pot arăta
uu atare rezultat.**

Prin urmare cel ce voeste să ajungă la un câștig
principal, să grăbească a-și comanda prin mandat
ori prin rambursă, un los pentru tragerea la loteria
XVI. pe clasă priv. magh. ce se va ținea la

17 și 18 Maiu

1/1 los	1/2 los	1/4 los	1/8 los
12 cor.	6 cor.	3 cor.	150 cor.

dela casa de bancă a lui

205

A. Gaedicke

BUDAPESTA, Kossuth-Lajos-utca 11 szám.

Pentru trimiterea francată a banilor
servesc la cerere cu plăcere cu cecuri de bancă.

Bilet de comandă.

(să se taie jos, să se umple locul gol indicat și să se trimeată)

Dlui A. GAEDICKE

Budapesta.

Bineveți a ne trimite la adresa mea un bilet ori-
ginal de clasa I. al loteriei pe clasă priv. magh. dim-
preună cu planul oficios.

Prețul _____ coroane cu mandat postal.
cu rambursă.

adresa punctuală

Numele _____

Condițiunea _____

Locul locuința _____

Posta ultimă _____

ce nu convine să se
șteargă.